

Nová fyto-sanitární legislativa EU – hlavní změny

Odborný seminář Svazu školkařů ČR

11. února 2020

Skalský Dvůr

*Michal Hnízdil + Petr
Kapitola*

Nařízení o zdraví rostlin

Plant Health Regulation (PHR)

**= Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)
2016/2031
o ochranných opatřeních proti škodlivým
organismům (ŠO) rostlin**

- ✓ **Stěžejní fyto-sanitární předpis EU upravující
(staro)nový fyto-sanitární režim**
- ✓ **Platnost od 2016 – účinnost od 14.12.2019**

Nařízení o úředních kontrolách

Official Control Regulation (OCR)

**= Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)
2017/625
o úředních kontrolách**

- ✓ Základní předpis stanovující **jednotný rámec pro provádění úředních kontrol** a jiných činností na úseku bezpečnosti potravin, tedy **i na úseku fytosanitárním (hlavně v oblasti dovozu a vývozu rostlin)**
- ✓ **Účinnost od 14.12.2019**

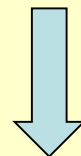
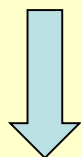

Nařízení Komise

jako sekundární předpisy k základním nařízením

**Nařízení EP a Rady
o zdraví rostlin**

**Nařízení EP a Rady
o úředních kontrolách**

prováděcí nařízení Komise

nebo

nařízení Komise v přenesené pravomoci

Nařízení Komise provádějící nařízení (EU) 2016/2031 účinná od 14.12.2019 (nejdůležitější pro okrasné rostliny)

- **2017/2313 – formální náležitosti RL pasů**
- **2018/2019 – seznam vysoce rizikových komodit s předběžným zákazem dovozu (vše dřeviny nebo plody)**
- **2019/66 – pravidla pro jednotná praktická opatření pro úřední kontroly**
- **2019/1702 – seznam prioritních ŠO**
- **2019/2072 - jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti ŠO (seznamy regul. ŠO, rostlin..) – výjimky – účinnost od 14.12.2021**

Nařízení Komise provádějící nařízení (EU) 2016/2031 účinná od 14.12.2020 (nejdůležitější pro okrasné rostliny)

- ✓ **2019/827 – kritéria, která musí splňovat profesionální provozovatelé, pro udělení oprávnění k vystavování RL pasů**
- ✓ ***Rostliny pro které nebude nutno uvádět na RL pasu kód vysledovatelnosti (pod písm. C) – v přípravě.....***

Nařízení/Rozhodnutí/Směrnice Komise jako (mimořádná) opatření proti konkrétním ŠO

- Rozhodnutí Komise (EU) 2018/638 o mimořádných opatřeních proti zavlékání a šíření **blýskavky kukuřičné** *Spodoptera frugiperda* v EU (již regulována jako KŠO, v EU se nevyskytuje)
- Rozhodnutí Komise (EU) 2019/1615 o mimořádných opatřeních proti zavlékání a šíření **původce virové hnědé vrásčitosti plodů rajčete** *Tomato brown rugose fruit virus* v EU (v EU dosud jako KŠO neregulován a nevyskytuje se)
- Směrnice Rady 1993/85/EHS o ochraně proti **původci bakteriální kroužkovitosti bramboru** (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) - *regulován jako KŠO, v EU se vyskytuje*
- Platí do 31.12.2021, adaptace vyhlášky MZe č. 331/2004
- Směrnice Rady 1998/57/ES o ochraně proti **původci bakteriální hnědé hniloby bramboru** *Ralstonia solanacearum* - *regulován jako KŠO, v EU se vyskytuje*
- Platí do 31.12.2021, adaptace vyhlášky MZe č. 331/2004

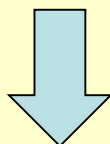

Vztah hlavních fytoosanitárních předpisů EU a ČR (zjednodušeno)

Účinnost do 13.12.2019

† Směrnice Rady
2000/29/ES

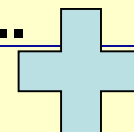
Zákon č. 326/2004 o
RL péči

† Vyhláška
č. 215/2008

od 14.12.2019

**Nařízení EP a Rady
2016/2031 +
(Velké) prováděcí
nařízení KOM 2019/2072
+**

od 15.1./25.1.2020

**Novela 369/2019 zákona
o RL péči
Vyhláška MZe č.5/2020
nahrazující č. 215/2008**

Novela č. 369/2019 RL zákona

- ✓ **Novela č. 369/2019 zákona č. 326/2004 Sb. O RL péči**
 - **Účinnost 15.1.2020**
 - **Procesně řeší registraci, oprávnění k vystavování RL pasů, prohlídky rostlin (šetření) ÚKZÚZ před vystavením RL pasů**
 - **Národní úpravy nařízení EU o ŠO**
 - **přemísťování dodávek v rámci provozoven jednoho provozovatele bez RL pasu**
 - **malá množství osiv bez nutnosti registrace**
 - **Přechodná ustanovení (uznání dosavadní registrace, platnost oprávnění k vydávání RL pasů)**
- ✓ **Nová vyhl. č. 5/2020 o ŠO (účinnost od 25.1.2020)**
 - **Pravidla e-learningového kurzu a testu k udělení oprávnění k vydávání RL pasů**

Kde si lze nové předpisy přečíst?

Browser tabs: Jak vytvořit printscreen (screensh... | (33) Daniel Jurecka - Daniel Jurec... | Novinky platné k 14. 12. 2019 (Ú... | Legislativa EU (ÚKZÚZ) | x | x | x | +

Address bar: eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/legislativa/legislativa-eu/

Navigation: Aplikace | Seznam - najdu ta... | Oblíbené

Menu: Veřejné zakázky | Úřední deska | Tiskový servis | Kalendář akcí | Legislativa | Kontakty | E-podatelna | Česky | English

Logo: **ÚKZÚZ**
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

eAGRI | Hledaný výraz | Hledej | Podrobné hledání

Ústřední kontrolní a... > ... > Legislativa > **Legislativa EU** | Přihlásit

Left sidebar:

- O ústavu
- Zemědělská inspekce
- Dovoz a vývoz rostlin
- Odrůdy
- Osivo a sadba
- Trvalé kultury
- Ochrana proti škodlivým organismům**
- Novinky platné k 14. 12. 2019
- Rostlinolékařský portál
- Vnitřní trh EU a fytosanitární informace
- Integrovaná ochrana rostlin

Main content: **Právní předpisy EU pro oblast ochrany proti škodlivým organismům**

Nový režim ochrany rostlin

2016/2031 32019R0625	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 ze dne 26. října 2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 228/2013, (EU) č. 652/2014 a (EU) č. 1143/2014 a o zrušení směrnic Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES	
2017/625	Nařízení Evropského parlamentu a	

Right sidebar: **Novinky**

INTEGROVANÁ OCHRANA PŘI PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR
30.1.2020 8:00 – 15:00
[Výsledky analýz vzorků krmiv za listopad 2019](#)
 [\(XLSX, 337 KB\)](#)
[Evropu trápí nový virus rajčete a papriky](#)
18.12.2019
Tisková zpráva
[Další novinky >](#)

Registry a aplikace

Taskbar: Windows logo, Search, File Explorer, Edge, Word, Excel, PowerPoint, Chrome, Firefox, VLC, PDF Reader, etc.

System tray: 19:35, 29.12.2019, Network, Volume, etc.

Co nový fytoosanitární režim přináší I

- ✓ Kategorizace regulovaných ŠO v EU shodná s mezinárodními pravidly
 - Karanténní ŠO (KŠO) a regulované nekarant. ŠO
- ✓ Posílení preventivních fytokaranténních opatření
 - **Přísnější pravidla** pro
 - dovozy ze třetích zemí (např. předběžný zákaz dovozu nejvíce rizikových komodit)
 - výjimky ze zákazu dovozu a přemísťování karant. mater.
 - **Posílení zodpovědnosti provozovatelů**
(znalosti pro oprávnění k vystavování pasů, šetření před vydáváním RL pasů, přijetí vlastních opatření v podniku již při zjištění podezření z výskytu KŠO..)
 - **Větší důraz na včasné zjištění KŠO** a pro EU nových ŠO (povinné průzkumy výskytu, pohotovostní plány, simulační cvičení)

Co nový fytoosanitární režim přináší II

✓ Sjednocení systému regulace ŠO v EU

- **Jednotná opatření a povinnosti** úřadů i provozovatelů při
 - podezření z výskytu pro EU nových ŠO a KŠO
 - potvrzení výskytu KŠO popř. nových ŠO pro EU
 - fytoosanitární certifikaci zásilek vyvážených do třetích zemí (nově v rámci EU regulováno)
 - rostlinolékařské dovozní kontrole zásilek ze třetích zemí
 - ošetření dřeva pro výrobu dřevěných obalů pro snížení rizik přenosu KŠO
- **Sjednocení vzhledu RL pasů** a dalších dokladů
- **Jednotná (a jednodušší) pravidla registrace** pro RL účely

Co nový fytoosanitární režim přináší III

- ✓ Větší otevřenost a komunikace s veřejností
 - **Povinnosti úřadů informovat veřejnost** o opatřeních proti prioritním ŠO, o fytoosanitárních rizicích (dovozy..) atd.
- ✓ Rozšíření spolufinancování EU (50%) v oblasti zdraví rostlin při provádění
 - úředních **průzkumů výskytu** ŠO (prohlídky rostlin, odběr a analýzy vzorků)
 - **preventivních opatření** proti šíření prioritních ŠO
 - **opatření k eradikaci** regulov. ŠO nebo **k izolaci** prioritních ŠO vč. nákladů provozovatelů (ošetření, dezinfekce, likvidace rostlin, rozdíl hodnoty rostlin)

Rozpočet EU 2014-20: cca **2 miliardy EUR** (včetně VET)

Nová kategorizace ŠO

podléhajících fytoosanitární regulaci (dle mezinárodních pravidel)

Karanténní ŠO pro Unii

- ✓ V EU se nevyskytují nebo jen omezeně
- ✓ Územní ochrana celé EU
- ✓ Regulace nezávisle na komoditě

Karanténní ŠO pro chráněné zóny

- ✓ Rozšířeny v části EU
- ✓ Územní ochrana území bez výskytu – členský stát nebo jeho část
- ✓ Regulace nezávisle na komoditě

Regulované nekaranténní ŠO

- ✓ V EU ± rozšířené
- ✓ Ochrana kvality rozmnožovacího a sadeb. materiálu
- ✓ Regulace ŠO pouze ve spojení s komoditou

**Zákaz zavlékání do EU /
chráněných zón
a šíření po tomto území**

**Zákaz zavlékání a
šíření jen
rostlinami k
pěstování**

Xylella fastidiosa (XYLEFA) - <https://gd.eppo.int>

foto M.van der Straten, gd.eppo.int

Bakterie *Xylella fastidiosa*

Prioritní ŠO

„VIP“

KŠO
pro celou Unii

Geosmithia morbida (GEOHMO) - <https://gd.eppo.int>

Dr. Agr. Raffaele Giurato
Geosmithia morbida

Cryphonectria parasitica (ENDOPA) - <https://gd.eppo.int>

Agroscope Wädenswil, gd.eppo.int

Rakovina kůry kaštanovníku

KŠO pro
chráněné zóny

Regulované
nekaranténní ŠO

Erwinia amylovora (ERW)

Erwinia amylovora

Seznam prioritních ŠO (celkem 20 druhů)

Riziko pro ČR představují:

Agrilus anxius
Anoplophora chinensis
Anthonomus eugenii
Bactericera cockerelli
Conotrachelus nenuphar
Popillia japonica
Spodoptera frugiperda
Xylella fastidiosa

Agrilus planipennis
Anoplophora glabripennis
Aromia bungii
Bursaphelenchus xylophilus
Dendrolimus sibiricus
Rhagoletis pomonella
Thaumatotibia leucotreta

Listokaz japonský *Popillia japonica*

Bakterie *Xylella fastidiosa*

Výskyt v EU, nikoliv v ČR, blíže viz RL portál ÚKZÚZ

Pro ČR bez rizika usídlení

(není nutné provádět preventivní opatření):

Anastrepha ludens

Bactrocera zonata

Candidatus Liberibacter spp. (Huanglongbing disease of citrus/citrus greening)

Bactrocera dorsalis

Phyllosticta citricarpa

Škodlivé organismy rostlin a opatření proti jejich šíření

- ✓ Posílení prevence **pro nejzávažnější KŠO i nově v EU zjištěné ŠO:**
 - povinné (a dotované) průzkumy výskytu
 - osvěta
- ✓ Sjednocující pravidla pro vymýcení (eradikaci) nebo zabránění dalšího šíření (izolaci) KŠO
- ✓ Pro **prioritní ŠO:**
 - pohotovostní plány
 - simulační cvičení
 - informovanost veřejnosti

Pohotovostní plán pro postup v případě výskytu
bakterie *Xylella fastidiosa* v ČR

Xylella fastidiosa (XYLEFA) – <https://gd.eppo.int>

Vydání první, říjen 2018

Zpracovali: Petr Kapitola a kolektiv pracovníků ÚKZÚZ, po konzultacích a připomínkách profesních svazů pěstitelů, Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí

S dotazy a poznámkami k pohotovostnímu plánu se lze obracet na:
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Odbor ochrany proti škodlivým organismům
e-mail: petr.kapitola@ukuz.cz, tel.: 602 463 592

Foto na titulní straně:
Příznaky napadení bakterií *Xylella fastidiosa* na oleandru (*Nerium oleander*);
foto: Camille Picard, NPPO Francie, <https://gd.eppo.int/taxon/XYLEFA>

Dovoz ze třetích zemí

- **RL osvědčení a prohlídka při vstupu do EU: povinné pro všechny dovážené živé rostliny a rostl. produkty**
 - neplatí pouze pro plody *Ananas comosus*, *Cocos nucifera*, *Durio zibethinus*, *Musa* spp. a *Phoenix dactylifera*
- **preventivní zákaz dovozu vysoce rizikových rostlin**, dovoz lze povolit až podle výsledku posouzení fytokaranténních rizik dovozu z určité třetí země
 - např. řada druhů dřevin, jejichž dovoz byl dříve povolen, jako rody *Betula*, *Fagus*, *Quercus*, *Malus*, *Prunus*....
- **při vstupní RL kontrole se bude sledovat i výskyt regulovaných nekaranténních ŠO**

Vývoz do třetích zemí

- Postup v zásadě beze změn, vývozci musí být registrováni
- Nové – předvývozní osvědčení: jednotný formulář pro potvrzení fytosanitárních záruk u vyvážených komodit (osivo), které byly vypěstovány v jiném členském státě EU než je vyvázející stát = komunikace mezi RL úřady v EU
- E-PHYTO – zavedení v EU do několika let

Registrace pro RL účely (I)

Registrace nadále u ÚKZÚZ – jednotný registr
a veškerá řízení o registrace svodně vede
Odbor osiv a sadby Praha

Registrovat se musí podnikatel, který

- dováží do EU rostlinné komodity na které se vyžaduje RL dovozní osvědčení (fytocertifikát)
- uvádí do oběhu na území EU rostlinné komodity, na které je vyžadován RL pas
- hodlá vydávat RL pasy
- vyváží do třetích zemí rostlinné komodity, na které je vyžadován vývozní fyto certifikát

Registrace pro RL účely (II)

- ✓ Změna formuláře žádosti – viz web ÚKZÚZ, žádost zpoplatněna – 100 Kč kolek, kromě žádosti žádné další podmínky, vydán doklad o registraci
- ✓ Lze kombinovat s žádostí o oprávnění k vystavování RL pasů
- ✓ Dodavatelé RM a další podniky zaregistrované v Jednotném registru ÚKZÚZ do 15.1.2020 = registrace nadále platná
 - stávající registrační číslo (xxxx) se mění na CZ-xxxx
 - povinnost případné aktualizace údajů do 14. března 2020
- ✓ Výjimky z registrace:
 - Prodej přímo a výlučně konečným (nepodnikajícím) uživatelům /kromě prodeje formou smluv na dálku = e-shopy/

Oprávnění k vystavování pasů

Osoby registrované v jednotném registru ÚKZÚZ do 15.1.2020 – považovány za oprávněné k vystavování RL pasů

- **Do 15.1.2021 musí složit (stačí 1 osoba v podniku) na základě žádosti e-learningový test – spuštěn na webu ÚKZÚZ (30 otázek, 25 správně)**

Osoby registrované po 15.1.20 – musí požádat o oprávnění (spolu s žádostí o registraci) a složit test v rámci řízení o žádosti

Rostlinolékařské pasy

CS

Úřední věstník Evropské unie

14.12.2017

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/2313

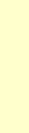
ze dne 13. prosince 2017,

kterým se stanoví formální náležitosti rostlinolékařského pasu pro přemísťování na území Unie a rostlinolékařského pasu pro dovoz do chráněné zóny a přemísťování v rámci této zóny

✓ **Jednotný formát a struktura pasů**

- usnadnění identifikace RL pasu v kterémkoliv jazyce = **vždy slova PLANT PASSPORT v AJ**
- usnadnění ověření, zda pas obsahuje všechny předepsané náležitosti (A – D)
- pravidla pro formát pasu např. **vždy v kombinaci s úřední návěskou pro rozmnožovací materiál**

✓ **Umístění pasů:** jednotlivé rostliny, balení, dodávka ²/₂ (návěska xx dodací list, faktura) = **vysledovatelnost původu**

Výjimky z povinnosti vystavení pasů

Pro rostliny

- prodávané již přímo konečným spotřebitelům (kromě prodeje v e-shopech a dodávek do chráněných zón)
- přemísťované v rámci provozoven jednoho a téhož registrovaného provozovatele na celém území ČR
- s požadavky pouze na RNŠO – soulad s výjimkami stanovenými dle marketingových směrnic Rady (jde-li o přesun, který není uváděním do oběhu - např. osivo z pole na čističku)
- na které se vztahují pouze požadavky na RNŠO – jen dočasně do 14. 12. 2020 (jde fakticky jen o osivo)

RL šetření před vydáním RL pasů

- ✓ Jde o prohlídku rostlin zaměřenou na příznaky KŠO a RNŠO včetně případného odběru vzorků a jejich testování
- ✓ **Specifická situace pro okrasné rostliny – snaha ÚKZÚZ o šetření v max.počtu případů, koncentrace na nejvíce rizikové druhy**
- ✓ Provádí provozovatel oprávněný k vystavování RL pasů, ÚKZÚZ v případech jde-li o:
 - porost nebo osivo podléhající uznávacímu řízení
 - požadavek na prohlídku okolí místa produkce, k němuž nemá provozovatel přístup
 - požadavek, který má být ověřen přímo úřadem (např. úřední testování)
 - podezření na výskyt regulovaného ŠO který se nesmí vyskytovat
 - vystavování pasů přímo ÚKZÚZ

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072 - jednotné podmínky pro provádění ochranných opatření proti ŠO = „velké prováděcí nařízení“

Příloha II – KŠO pro Unii

- ✓ Část A: KŠO, jejichž výskyt v EU není znám - 153 položek
- ✓ Část B: KŠO vyskytující se v EU - 22 položek (vyřazena řada dosavadních KŠO – část přesun do RNŠO)

Příloha IV – RNŠO a příslušné rostliny k pěstování

- ✓ 180 položek, seznamy podle účelu použití rostlin k pěstování: část C – RM okrasných rostlin a dalších rostlin k pěstování určených k okrasným účelům (31 položek)
- ✓ Stanoveny prahy tolerance (pro RNŠO na okrasných vždy 0%), jde o materiál uváděný do oběhu, nikoliv rostliny v místě produkce!!!

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072 - jednotné podmínky pro provádění ochranných opatření proti ŠO = „velké prováděcí nařízení“

Příloha V – Požadavky na rostl. k pěstování vzhledem k RNŠO

- ✓ požadavky např. na místo produkce, porost, sklizené osivo před uvedením do oběhu
- ✓ Platí **pro vnitřní trh EU i pro dovoz ze třetích zemí!**

Příloha XIII – Seznam komodit s požadavkem na RL pas

- ✓ **Rostliny určené k pěstování** (*sadba, rouby, řízky, očka, hotové rostl. k výsadbě, v kontejneru ..*) **všech druhů kromě osiva**
- ✓ **Osivo okrasných druhů** *Allium sp., Capsicum annuum, Helianthus annuus*, 7 druhů rodu *Prunus*: *avium, armeniaca, cerasus, domestica, dulcis, persica, salicina*.

Musí již u ÚKZÚZ registrované subjekty znovu podávat žádost o registraci?

Rok 2020 = Mezinárodní rok zdraví rostlin

**DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST A
PŘEJI VŠE DOBRÉ V ROCE 2020**

